

elő vételinek ezen egygyik fő eszközével nem gondolni; El nézzük, sőt észre sem akarjuk venni, miképen vesztegetik azokat széllel az országban, El nézzük, sőt tudni sem akarjuk, miképen nyomattatik saját országunknak fő várossaiban azon jó Hazafiaknak kis társasságok, kik ottan Nemzetünk, s nyelvünkhöz viseltető szeretetektől gerjesztettvén jádszani kezdettek, és ditséretessen kezdett foglalatosságokat, ily sok, oly méltatlan akadályok közöttis mind eddig folytattak.

Ezekről s több efféle okoktul, és tekéntetektől | : melylyeket azomban elől hoznunk nem szükségek; | indittatván egy akaratval elvégeztük; hogy az említett Nemzeti theatromnak fel építésére, s állandó fenn tartására meg kívántató summából reánk esendő részt, mi örömmel magunkra vállaljuk s meg adandjuk; Erre nézve meg is határoztuk, hogy e köz haszonra tárgyozó Szándéknak tellyesítését, a jövő ország gyűlésére küldendő követeink által is sürgetni fogjuk.

Mely végezésünket Nagyságtoknak Kegyelmeteknek attyafiságos Barátsággal tudokra adván, tellyes bizodalommal vagyunk, hogy Édes Hazájok eránt viseltető esméretes szeretetekhez képest, ebbeli segedelmeket sajnállani nem fogják, hanem velünk egész Hazafiui Községgel egygyet értendnek.

Olyan Királylyal áldattattunk meg, aki mintegy maga látszatik bennünket únszolni, hogy Nemzetünk boldogságának talpkövé hova hamarabb megvettni siessünk; bizonyoson segélteni fog Eő Főlsége bennünket hasznos igyekezetünkben; ne éllünk e tehát ajó alkalmatossággal?, ne igyekezzünk e mind magunk, mind maradékink sorsát ez által is boldogabb sorsban helyhez tenni? nyúllyunk minden eszközhöz, amellyel Édes Hazánk, S- Királyúnknak Javát, ditsősségét gyarapíthatjuk; Külömben eltűnik az idő; meg történhetik ennek forgásával, hogy héjjában lesz minden jó igyekezet; Későn bánat gyöttri osztán szívünket; még onókáink is kárhoztatták tünyaságunkat, s-hajdani szép Nevűket gyalázat nyomja.

Ezek mellett Nagyságtoknak Kegyelmeteknek Attyafiságos Barátságokban, s további Hazafiui szeretetekben ajálván magunkat állandóul vagyunk:

Kassán sz. György Havának 10dik, s következendő napján; 1793. Eszendőben folytatva tartott közönséges gyűlésünkben:

Nagyságtoknak Kegyelmeteknek Kész kötelességgel való Attyafiai, s Baráti Ns. Abauj Vármegeye Rendei, Salamon Lajos.

Közli: KOZOCSA SÁNDOR.

PÁPAI PÁRIZ FERENC LEVELE.

Pápai Páriz Ferenc érdekes levelére bukkantam a Borbély-család iratainak rendezése közben. Érdekes, mert jellemző adattal (betegsége: valószínűleg asztma) szolgál az első nagy magyar polyhistor életéhez.

Isméretlen de bizodalmas jó Uramnak!

Ajánlom az Urnak igaz kötelességgel való kész szolgálatomat. Régtől fogva volt meg vallom vágyásom az Urral való ismeretségre, de hol egy hol más akadály azon szerecsémtől mind ekkoráig is pracludalt, mostan

penig terhes fulladozó nyavalyám miatt éppen alkalmatlan lévén az tovább való utozásra, annál inkább nem insinualhatom magamot, holott nagy momentumu dolgunk volna a privata conferentiara, biztatást mindazáltal kedves öcsém Veress László Ur, hogy ha még értheti jó Uram szándékomat és egyszersmind, mind a kettőnk kérésit, maga fáratságát a hozzánk való rándulásra sajnállani nem fogja, a mint hogy nemis bátorkodtam volna külfömben. Ebbéli gráciáját jó Uramnak reciproce meg szolgálni kívánjuk és méltóztatván bennünket előreis tudósítani ezen expressus által szivesenn elvárjuk. Ajálván addigis Isten oltalmában az urat maradok

Az Urnak
Füred 17. marc. 1736.

igaz kötelességű szolgálja
Pápai Pariz Ferenc.

A borítékon: Tekintetes Urnak Nemzetes Vitézlő Borbély Mihály Uramnak . . . bizodalmas jó Uramnak egész kötelességgel. Roff.

Közli: KOZOCSA SÁNDOR.

HATVANI ISTVÁN ORVOSI LEVELE.

A «magyar Faust» legendás alakja hosszú időn át izgatta a magyar emberek fantáziáját. Csodás gyógyító erejéről vált híressé, s ezért már kortársai bűvészmesternek tartották. Külföldön tanulván képzett és alapos orvossá vált — hazánkban ő volt az első igazi európai-orvos. Nemes emberbarát alakját Jókai képzelete «rekonstruálta» legméltóbban a *Debreceni lunatikusban*. Hatvani a Borbély-családdal már egészen fiatal korában összeköttetésben állott s a család tagjait gyógykezelte. Az alábbi, Borbély Sámuelhez írt levélben a már régóta betegeskedő nagyszony, özv. Borbély Mihályné, ványai Szarka Ilona részére írt receptet s állapotot megdiagnostizist. (Betegsége, a levélből következtetve malária lehetett.) Hogy a diéta mennyiben felelt meg, azt nehéz kikövetkeztetni, mert Borbély Sámuel édesanyja a következő év elején (febr. 19.) meghatározhatatlan, de már hajlott korban meghalt.

Debretzen d. 25. Jun. 1758.

Tekintetes Úr

nékem különös bizodalmas Nagy Jó Uram.

Sajnossan esett értésemre a Nagy Asszonynak mostani erőtelensége: ennek lehető orvoslására rendeltem egy üvegbenn orvosságot. Az véle való élésnek mondja ez fog lenni: a mely naponn az hideg lelés nintsen az Asszonyon tehát kezgyen el véle élni reggel hat órakor, és vegyen bé belőlle fel rázván az üveget egy kised pohárral, a minemü tizenkettő tézsen egy itzét vagy a minemü hat vagy hét pohár egy itzét tézsen, ilyen egy pohárt félíg kell tölteni és igya meg. Ugyan ilyen fél pohárnyit kell bévenni azonn nap 8, és 10. órakor dél előtt: ismét dél után 2. 4 és 6 órakor. Valahányszor pedig fog bé venni mindenkor fenn kellene járnai az házbann a bé vétel után egy fertály óráig. Gyakrann le ülhetne azombann az Asszony; a mint az erőtelenség engedné ahöz képest kellene járnai,